

نگرشی از منظر فقه پویا به قمار و مسابقات

از هنگامی که بشر خود را در کنار دیگر هموعان خود دیده و ارتباط با دیگران را موجب آسایش و پیشرفت خود احساس کرده، قسمتی از عمر خود را در مسابقات به طور مستقیم و غیر مستقیم در گذشته و حال گذرانده است. منشأ این کار علاوه بر سرگرمی، تفریح، احیانا خوشگذرانی، پر کردن وقت، کسب درآمد و گاهی تحصیل سودهای کلان ماده بوده است. چه بسا اگر مسابقه و حس برتری جویی و نمایاندن محاسن خویش بر دیگران نبود پیشرفتی در زندگی بشر و رسیدن به امکانات رفاه و آسایش کنونی حاصل نمی شد و یا اگر می شد چنین سرعتی نداشت امروزه افراد، شرکت ها، مؤسسات خصوصی و دولتی و بالاتر از آن کشورها با توجه به همین مسأله است که روز به روز محصولات پیشرفته تر دقیق تر و با امکانات بیشتر از آنچه دیگران تولید کرده اند به جوامع و استفاده کننده ها تقدیم می کنند و در همین راستاست که هر از چند گاهی مسابقات علمی با جوایز ارزشمند به منظور شناسایی نخبگان برگزار می شود.

سود های فراوانی از برپایی این مسابقات حاصل شده و چه مشاغل و کارهای دیگری که فقط به برپایی

فقه و زندگی ۶

قمار

مسابقات و سرگرمی

برگرفته از نظریات فقهی مرجع عالیقدر
حضرت آیه الله العظمی صانعی رحمته الله

گروهی از فضلا و مدرسین حوزه علمیه که از شاگردان مبرز و برجسته حضرت آیت... العظمی شیخ یوسف صانعی طی سالیان گذشته بوده اند، با استفاده از نظریات فقهی این مرجع تقلید شیعیان، با همکاری مؤسسه فرهنگی - هنری فقه الثقلین، اقدام به تدوین مجموعه فقه و زندگی نموده اند که یکی از کتب این مجموعه «قمار، مسابقات و سرگرمی» می باشد.

این مسابقات وابسته هستند ایجاد شده و به نحوی بسیاری از جوامع مختلف پیر و جوان زن و مرد کودک و نوجوان از جوامع اسلامی گرفته تا غیر آن را مشغول خود ساخته است. و از همه مهمتر این که در این میان طیفی از متدینان، خواسته و ناخواسته درگیر برنامه ها شده اند و همان طور که گفته شد جوامع اسلامی نیز به عنوان واقعیتی خارج از کنترل با آن مواجه اند و همین امر صاحبان فرهنگ و متولیان دین را بر آن داشته که این مسأله را از منظر دین مورد کنکاش قرار داده، به بررسی آن از این دیدگاه بپردازند. گفتنی است که ادیان نیز از تشویق به برپایی مسابقات فروگذار نکرده و به ترویج برخی آنها پرداخته اند. شتر دوانی، تیراندازی، و اسب دوانی مورد تأیید اسلام قرار گرفته و روایات بر جواز آنها بسیار است.

مسابقات حرام است؟
۴. اگر این مسابقات اهدافی غیر از برنامه های اقتصادی داشته باشند، چه مثلاً برنامه هایی چون گسترش و تبلیغ فرهنگ ملل اسلامی یا تقویت بنیه علمی افراد و یا شناسایی نخبگان و رسیدگی به امور آنها؟
۵. مسابقاتی مانند حفظ و قرائت قرآن و ... چه حکمی دارند؟
۶. آیا به نظر نمی رسد ذکر تیراندازی، شتر دوانی و اسب سواری در روایات از باب ذکر مصادیق و نمونه باشد و با تغییر شرایط مصادیق و نمونه ها تغییر کند؟
۷. آیا با ابزار و آلاتی که قمار بازی می کنند، می توان فقط برای سرگرمی بازی کرد؟
۸. آیا با ابزار و آلاتی که در زمان حاضر وسیله قمار شده اند ولی در زمان های گذشته اثری از آنها نبوده، می توان برای سرگرمی بازی کرد؟
۹. اگر اصل مسابقات و شرط بندی و گروه گذاری در آنها نامشروع است چگونه است که در عرف جوامع متدین و مشرع همیشه پا برجا بوده، ولی منع خاصی از طرف علما و بزرگان صورت نپذیرفته است؟! آیا این بزرگان چاره ای بر این مسائل اندیشیده بوده اند یا خیر؟
گروهی از فضلا و مدرسین حوزه علمیه که از شاگردان مبرز و برجسته حضرت آیت... العظمی شیخ یوسف صانعی طی سالیان گذشته بوده اند، با استفاده از نظریات فقهی این مرجع تقلید شیعیان، با همکاری مؤسسه فرهنگی - هنری فقه الثقلین، اقدام به تدوین مجموعه فقه و زندگی نموده اند که یکی از کتب این مجموعه «قمار، مسابقات و سرگرمی» می باشد که به سوالات مطرح شده که فوقاً آمد، پاسخ مستدل و مبسوطی با تکیه بر آیات شریف کلام... معجید، روایات، سخنان پیامبر اکرم (ص) و ائمه معصومین (ع) داده اند. که نقد و بررسی جامعی در این راستا صورت پذیرفت است که از شماره آتی در همین صفحه پیگیری می شود.

۱. آیا حضور در محل برگزاری مسابقات و پرداختن پول بلیط جایز است؟ آیا این مسابقات از مصادیق لهو و لعب به شمار می آیند؟
۲. آیا مسابقات مورد تأیید و منصوص رami توان با تنقیح مناط و توسعه ملاک به ابزار و مسابقات متناسب امروزه گسترش داد و مثلاً کشتی، تکواندو، کاراته، موتور سواری، اتومبیل رانی و تیراندازی با سلاح های امروزی را با ملاک تقویت قوای روحی، آمادگی دفاعی و جنگی با اسب دوانی و تیراندازی سنجید؟
۳. آیا درآمد به دست آمده (گرو گذاری و شرط بندی) از این